

AIDS hóttir Grønland

— Høvuðssmittukeldan til allar kynssjúkutilburðir í føroyum stava frá Grønlandi. Tí er umráðandi at gera vart við, at sjúkan er íkomin, sigur H. D. Joensen, í lötuni landslækni.

Í Danmark eru 56 fólk skrásett, sum hava AIDS sjúku. Av hesum eru longu 29 sjúklingar deyðir av sjúkuni.

Av hesum sjúklingum eru 52 homoseksuellir menn, tveir mans eru smittaðir av kvinnum í Miðafrika, og tvey fólk — ein maður og ein kvinna, eru smittað av økendum keldum.

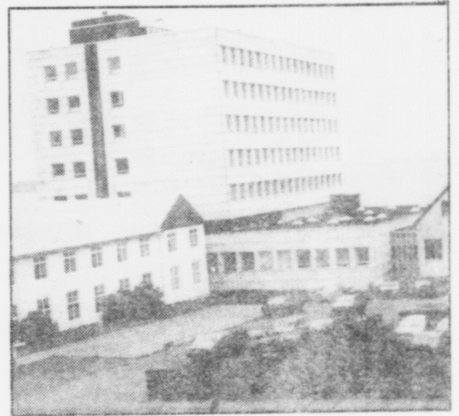
Í Grønlandi er AIDS sjúkan nú komin, har ein maður hevur AIDSantivnið í blóðinum. Í lötuni verða fyra mans kannaðir fyri AIDS smittu, sum grønlandski sjúklingurin hevur havt kynsligt samband við. Íð hvussu so er triggir teirra eru smittaðir.

— Í Føroyum er eingin AIDS tilburður enn, men Læknaráðið á Landssjúkrahúsinum upplýsir, at teir har fara at halda fund næsta mikudag, har ætlanin er at leggja til rættis kanning av blóðgevarum til blóðbankan.

Talan er um at fyrbyggja, at blóð verður latið sjúklingum, sum eru smittað av AIDS ella livursjúkum. H.D. Joensen, í lötuni landslækni, sigur við Sosialin, at høvuðskeldan til allar kynssjúkur í Føroyum, kom úr Grønlandi. Hann heldur tí, at stundin nú er komin, at gera vart við henda veruleika.

Í Føroyum hava ikki verið nógvir tilburðir av kynssjúkum seinastu árin. Í Føroyum var eingin syfilitilburður í 1984, meðan 47 fólk fingi gonorré í hesum tíðarskeiði.

Á Landssjúkrahúsinum verður upplýst, at eingin AIDS tilburður er í Føroyum. Læknaráðið fer to í næstu viku at hava fund um blóðbankan. Allir blóðgevar skulu kannast fyri AIDS og smittandi livursjúkur, fyri at tryggja at sjúklingar ikki fæa smittað blóð frá blóðgevum.

So vandamikla meta læknarnir AIDS-sjúkuna at vera.

»Smittustovan« á Ríkishospitalinum í Danmark. Her sæst seinasti viðgerarin hjá AIDS-sjúklingur, tá líkið verður kannað. Læknin er ílatin try sleg av verjubúna og tvey sleg av gummihanskum, umframt stálhanska, sum tryggjar, at læknin ikki sker seg í fingrarnar, tá hann sker líkið upp.

AIDS er blóðsjúka

AIDS »Acquired Immunity Deficiency Syndrom« stendst av virus, sum nevnist HTLV, ið herjar á hvítu blóðkyknurnar. Hetta førir við sær, at náttúrliga verjan fellur burtur.

Líkamið er tí móttakligt fyri nógvum álvarsligum smittusjúkum og krabbameinssjúkum.

Sjúkan er 100 pst. deyðilig.

Frá tí ein verður smittaður til sjúkan brýtur út av ringasta slag, kann tíðarbilíð vera frá eini viku til fleiri ár.

Kortini gerast ikki øll sjúk, sum fæa smittuna, ið førir til AIDS. Granskarar meta, at umleið fjórðingur av teimum, sum verða smittað, fæa sjúkraeyðkanni, at lymfukyrtilarnir vaksa og sjúklingurin klænkar. Av hesum fæa kanska 10 pst. AIDS.

AIDS førir við sær, at sjúklingurin hevur fepur í longri tíð, klænkar, hevur buklop og framhaldandi fær smittusjúkur og sum frálíður førir sjúklingin í livsvanda. Ein sjáldsom krabbameinssjúka, Kaposi's sarcoma, sæst ofta hjá AIDS sjúklingum.

Einki koppingarevni fæst móti AIDS, men tað ber til at geva viðgerð móti flestum sjúkum, sum standast av, at náttúrliga líkamsverjan ikki virkar.

Fólk, sum hava virus í sær, kunnu føra sjúkuna beinleiðis til onnur gjøgnum blóðgeving ella kynsligt samband — bæði heteroseksuelt og homoseksuelt.

Eingin ivi er um, at blóðgeving er størsta smittukelda, tí AIDS er blóðsjúka, sum kortini eisini kann smitta seksuelt.

Tá AIDS á fyrsta sinni kom fram í USA var sjúkan at finna millum homoseksuellar menn, og hesir fingi skyldina fyri, at AIDS var íkomið. Tað nyttar púrt einki at leita eftir syndabukkum í hesum føri — annað enn at tað skapar fleiri forðomar enn higartil í samfelagnum.

Sum frálíður, hava fleiri samfelagsbólkar fingið smittuna, t.d. skólkur. Tað kemst av at sjúkan kann smitta við kynsligt samband, av tí at hon er at finna í fleiri líkamsvætum — eitt nú í sáðkyknium, men eisini millum narkomanar er smittuvandi, tá fleiri fólk nýta somu holnål.

Kortini verður hildið, at homoseksuellir menn lættari kunnu føra virus víðari, tí teir nýta anala samlegu. Tað kemst av at slímhinna har er so tunn, at hol kemur á og virusið fær atgongd til blóðið hjá hinum partinum.

Vanlig samlega millum kynini kann eisini føra smittuna víðari, men her er truplari hjá virus at sleppa framat, tí slímhinna í móðurskeiðini er tjúkri. Virus fær tí ikki so lætta atgongd til blóðið hjá hinum partinum.